

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
György Jakab Márton
könyvkereskedése,
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hír-
désesek küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Évesre előre 4 ft.
(Külföldre) 6 ft.
Félévre 2 ft.
Negyedévre 1 ft.
Egyes lap ára 10 kr.

Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak.
Bélyegdíjert külön minden
beiktatásnál 30 kr.

Nyilttéri cikkek
soronként 25 kr-ért közöl-
tetnek.

Választások után.

Minden háborúnak vannak győztesei és csatavesztői. A harc idején nő a harcvágy. A harc az önbizalmat fokozza, vagy a lemondás érzetéhez vezet. A harc baráti szivekben kérlelhetetlen ellenséget támaszt. A harc a rombolás kultusza. Nemzetek tragédiája volt, ha túl nagyon áhitották a harci dicsőséget.

A magyar társadalom is harczott vívott, melyben országos jelszavak, egyéni érdekek, felekezeti eltagoltság és szenvedelem vívták alkotmányos tusáikat. A harci klenodiumok az utcza sarába mártva, szivekben ellenszenv, egyfelől bizva-bizás, másfelől lethargia. Ne tartson senki sötét látásának, hogy a harczter sötét vigasztalhatatlanságát látom, a lezajlott háboru megfélemlítő tüneteit.

Ha pátriánk nem így volt szerencse, a hol az amugy is erőtlen társadalom duzzogva vonul szét s megmorolja, hogy nem egy politikai hiten voltak a harczok idején: az egy nagy átok a társadalmi érintkezésre és nagy szerencsétlenség a közre nézve.

Minden választáson megtörtént, hogy itt-ott dekomponálta a társadalmi osztályokat az alkotmányos mérközés és ennek szomorú következményét a köz minden vonalon megsínylette: hanem a mostani választás még szomorubb kimenetellel és következményekkel kecsegtet. Eddig a közéleti jelszavak választottak el, most a felekezeti gyananyag robbantja föl a magyar társadalmat. Eddig a világesemények második vívmányát, az ember és ember közötti egyenlőséget respektáltuk, most a választási harczok közben behurcoljuk az új gyananya-

got: hogyan imádja embertársunk az ő istent.

Minden társadalmi mozgalomunk balsikere, vagy erőtlensége közben csak arra vethetünk, hogy társadalmunk kicsiny és nem tart össze.

Mintha ezzel a választással az utolsó nidat is elégették volna, melyen a magyar társadalom átúthetett volna, hogy egyesüljön.

Az emberekben elkeseredés, izzó gyűlölet, eszmőr és szilárd elhatározás érik, hogy a közéletnek munkálkodásukat nem szentelik, mert az felettébb háládatlan.

Ki adja meg ennek az árát? A köz. Azok a közügyek, melyeket így is lagymagtagul, nagy immel-ámmal szolgáltunk.

Ismételjük, hogy e sötét képet inkább általános tapasztalatok alapján rajzoljuk, de ki tagadná, hogy nálunk is a választás keserűséget, elkedvetlenedést támasztott? a mi nek pedig nem szabadna lenni.

Nincsen ez jól tisztolt győzők és legyőzöttek!

Annak a harcznak, melyet most vívtunk, nem szabad uszító hatalommal bírnia a társadalom szétválasztására, a zászlók begöngyölítettén, számízzák a keserűséget, a mely szerintünk meggyült. Oly kevesen vagyunk, hogy nekünk sem meglankadni, sem összekülönbözni nem szabad. Tekintsük az alkotmányos mérközést a meggyőződés erőpróbájának s nyugodjunk bele, ha nem a mi elvünk s meggyőződésünk győzött és viszont ne kényszerítsük diadalhámmorunk nyegle tüneteivel a kisebbséget jogos re-
torzióra.

Bizunk a magyar társadalom tapintatában, hogy a felkorbácsolt választási szenvedélyek lecsillapulnak azokat a nyugalom takarójába göngyölítik, mint a választási zászlót és nem engedik, hogy a nemesebb társadalmi feladatok rövidséget szenvedjenek.

Vállat vállhoz, fogjunk kezét, mutassuk meg, hogy az alkotmányra érett nemzet vagyunk, mutassuk meg, hogy telik még mi tőlünk is nagy munka.

A választások eredménye meggyékben.

Két heti izgalom után végre mult hó 29-én megszűnt a csatazaj. Mindkét hadakozó fél hüvelyébe dugta kardját. Egyik fél tisztán, a másik egész piszkosan. Az alkotmányos küzdelem mindig hozott salakot felzár, de nálunk talán soha annyit, mint a jelen küzdelemmel. Egyik helyt a pénznek jutott döntő szerep a csata eldöntésére, más helyt a semmitmondó üres fraízokkal való népbolondításnak, mely a legdurvább fanatizmusban nyilvánult, s nagy befolyással volt a választói jogszabadság gyakorlatának korlátozására.

Bár sötét árnyak is kísértettek az egész vonalon, ezek nagyobb hatást felkelteni nem voltak alkalmasak, s csak a gyengébb idegzetűek megbabonázására szolgáltak.

A választások legszebb rendben, s minden incidens nélkül folytak le. Nem így azonban a választás eredményei, különösen a karczalvi kerületben, hol az intelligensebb elemek hiányozván, a vak fanatizmusnak jutott döntő szerep az elért eredmény kivívására, s a brutalitások előidézésére. Itt a felbujtott esőcselék vette kezébe a választási harcot, s a fiu az apát, a nő a férjet terrorizálta dühös fenyegetéssel. Ezen kerületben az eredményt nem a szabad eszmék szülték, hanem a demagógia, melynek talaja leginkább itt van meg.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Választási történet.

A „Csiki Lapok” eredeti tárczája.

— Irta: Gáthy Bálint. —

— Eredj szolgám, nézz szét magyar népem között, mit csinálnak, mit művelnek, mért a vigasság, harangozás, örömmámor. Rég hallok már zajt, vigalmat, okát tudd meg s jöjj azonnal.

— Nagyon mogorván készül Péter, kulcsát másnak odaadja s szárnyat öltve szélesebben lenn terem a határszélen. Ámulattal áll egy szikla égbe-törő magas ormán s bár fényhez, égi fényhez szeme szokva, törülgeti szorgalmasan, mert mi pompát és ragyogást lát a földön, megbüvöli szívét, lelkét.

Gondolkozik, hát biz ez magasztos angyalok dicséneke.

Köpenyét, mi láthatatlanná teszi testét, öszszefogja és leszállva az oromról, bebállag egy közel fekvő kis faluba.

A falunak kis harangja imára hív, csengve-bongva s áhitattal az emberek összegyűlnek, énekelnek. Könyecsepp tör ki a szemekből, a szív, az ajk reszket, remeg s midőn elhal ajkukon a buzgó ének, a pap föllép a szószékre. Beszél harczról, szenvedésről, szomorú, majd dicsőséges nagy napokról. Gondolata visszazárnyal régidőkbe s századoknak küzdelmeit felsorolja rendre-sorra. Majd kezeit összetéve az Ur felé az áll könyörögve és áldást kér, engedelmet, hogy a magyar itt a földön megélhetett ezer évet.

Péter újra elővette vándorbotját, utnak indul.

Erdő mező, falu-város sorra tűnnek el mögötte s alig avad rejtett fészek, hol magyar ne ünnepelne. Majd feltűnik egy ragyogó tündérváros a határon. Így dörmög: Hiszen itt magyar földön szinte jobb, mint a mennyországban.

Történetesen június 8-án volt itt nálunk Péter az égből, a káprázatos ünnepségek voltak reá oly nagy hatással.

Majd, hogy magyar földön feledte magát, de szárnyra kelt s csakhamar kopogtatott a mennyország ajtaján.

— Ki az?

— Péter.

— Az Ur ébren van, türelmetlenül vár. Nem tudja megérteni elmaradásodat.

— Uram! — kezdi Péter állván az Ur szá-molyánál, bűnnek ne tartsd hosszú késedelmemet. Neked mond hálát a magyar, hogy a boldog földön ezer évig engedted élni. Mennyországban se láttam én olyan ünnepet. És szent Péter búbajos nyelven beszélt, szájtátva jöttek hallgatni. István, László, Béla, Hollós Mátyás, Lajos, az Anjou, kik az ezer év alatt megdicsőültek. Hála szolozmára nyitlak ajkaik: dicsőítvén a magyarok nagy istent.

— Egy reggelen szokatlanul gyors üzenet jött Péternek, ki a mennyország kapuját őrizte:

— Az ur izen, menj azonnal le a földre s nézz körül, mi zűrzavar van?

Péter tástént szárnyat öltve, utra készült. Őrdült az Ur e nagy kegyén, mert mióta lent járt, egyre titkos vágyat érzett erre.

Meg nem pihent, szét se nézett, egyenesen

arra vette útját, a hol fekszik ama tündérváros. A mint megyen egy határban szembe jönnek csoportosan kurjongatva zászlók alatt. Integtetett bizalmasan, gondolva, hogy majd megállnak. De hirtelen megdöbbenve ugrott földre s nem is tudta mit feleljen, midőn reá ordítottak.

— Ki a vivát?

— Gondolva tán, bortól vagyon ily nagy kedvök és odább ment. Am alig tett néhány lépést, más csoport jó nagyobb zajjal, más név irva a zászlóra s a mint az uton félre kiállt ismét reá kiáltottak:

— Ki a vivát?

Ej bizony tán végefelé jár az ünnep és országos áldomással végzik mindegy! . jerrünk tovább! Városba ér, talpon minden férfi, asszony, gyermek, ifju, szól a zene, nota járja s a mint már nem mehet tovább, rákiáltanak:

— Ki a vivát?

Ezrével áll a nép együtt s egy közülök beszél, majd odább megy más tömegre bukkan, a mely más beszédet hallgat és így bármerre tér, bárhová lép, erdőn, mezőn, falun s a nagy városokban, szüntelen csak beszéd, beszéd, miből Péter már mit sem ért, csak azt hallja, egyre hallja bárba fülét két kezével erőszakkal is bedugja:

Ki a vivát?

Igy nem mehet föl az urhoz, gondolkozik, meg kell tudnom miért e nagy sokadalom.

De bárhogyan törte fejét, megfejteni még sem tudta a találós furcsa mesét. Ez azt mondja, hogy negyvennyolcz, amaz mást szól, hogy hatvanhét, ez független, szabadelvű, nemzeti az, amaz néppárt,

A lezajlott választási-tusa következő eredményt mutatta fel:

A csikszentmártoni kerületben dr. Györfy Gyula szabadalvüparti-jelölt kapott 1133-, és Kovács Lajos Ugron-párti jelölt 208 szavazatot, s így Györfy Gyula 925 szótöbbséggel lett megválasztva.

A csikszeredai kerületben dr. Molnár József visszalépvén, dr. Egyedi Ártur a szabadalvüpart jelöltje kapott 1039-, és a függetlenségi Bálint Lázár csikszentmiklósi plébános, kit mások kérésére 24 órával a választás előtt jelölték, kapott 299 szavazatot, s e szerint Egyedi Ártur szavazattöbbsége volt 740.

A karczfalvi kerületben dr. Bocskor Béla szabadalvüparti-jelölt kapott 576-, Városi Gyula Ugronista függetlenségi-jelölt 1223 szavazatot. Ez utóbbi tehát 647 szótöbbséggel győzött.

A gyergyószentmiklósi kerületben.

A kerület választópolgárai október 29-én léptek az urnák elé. Két párt mérkőzött meg, a szabadalvü és az Ugron-párt. Az elsőnek a törekvése és célja kezdettől fogva a legszebb és legnemesebb volt s oda irányult, hogy a választási mozgalmakban meg kell védeni a kerület békéjét, hogy a könnyen felizgatható elemek szenvedélyét kellő mederbe szorítani. Az utóbbi pártnak pedig egyedüli célja a győzelem volt.

Ily körülmények között vitta meg a két párt az alkotmányos harcot s a küzdelem eredményében győzött a világosság, a béke szelleme s az urnából a szabadalvü jelöltjének, Lázár Menyhértnek a neve 213 szótöbbséggel került ki győztesen.

Izgalmas napja volt a választásnak. Katonaság és csendőrség ügyelt a rendre. Már kora reggel megkezdtek a pártok felvonulásukat. Gyergyó-Szentmiklósnak, mint a választási székhelynek főterét először is a szabadalvü-párt választóinak impozáns tömege lepte el, a gyergyószentmiklósiakkal együtt volt ekkor már a tölgyesi járás. 9 óra tájban hasonló impozáns sorokban érkeztek meg az ellenzékiek a vidékről Szárhegy, Ditró, Alfalu, melyekben az ellenzéknek főereje volt, egymás után vonult be, alig volt vége a szekerek hosszú sorának. Ezek után jöttek a községek szabadalvü választói már nem oly nagy csoportokban, csakis Remete gyarapította tekintélyesebb számmal.

Mindegyik pártot lelkesítette, biztatta a győzelem reménye. Zeneszó, lelkes éljenzés hangzott szüntelen, s hol az egyik, hol a másik párt lelkesedése emelkedett felül.

pártonkívüli szól az egyik revízió — így a másik kiegyezés, vámszövetség, agrárpolitika, nekem ez kell, nekem meg az, ez lesz a jó, amaz veszünk, vagy halálunk okozza, majd fejünkre ily politika hozza csupán a kárt, a bajt. Szembe állnak, fütőkös bottal élesztve fent asszonyokkal. Minden szemben magasra csap a szenvedély leve, lángja s hogy ezredév ünnepe így rontja, tépi ki sem látja.

Péter kábult fejjel rohan ki a lármátömeg közül s még akkor is, hogy szárnyra kap s a mennyország kapujába teszi lábát, hangzik fel még becsapja maga mögött a mennyország kapuját, hogy:

Ki a vivát?

Összetörve, elfáradva csak leroskad az Ur előtt, ki szeliden rámosolyog.

— Uram, legyenek mindentudó, de annyit mit föld népe tud s tudni akar, én soha meg nem tanulok. A templomok bezárva mind korcsma viszont tárva-nyitva. Csak az az egy jó gondolat villant fel kábult fejembe, hogy az a nép bele nem ful a beszédek tengerébe. Uram, ha volt már özönvíz és ha lesz majd tán özönvíz, ugy azt mondom, len a földön most az embert özönbeszéd pusztítja el.

Az Ur pedig Péter szaván elmulatva, szent királyok felé fordult és fakadt eme szavakra:

István, László és többi nagy királyok, kik csatában, vészben, bajban véretek megtartottátok, kik a derűs-borus napok között hazát szerveztetek, megóvtátok és örökbe utódokra hagyttátok, — ne féljete a magyar nem magyar többé, ha pártokra nem szakadhat, multban így volt, így van ma is új ezredben mit ígertem, ha nem lesz így — csak egy költő zengi majd, hogy „Élt egy nemzet réges régen.“

Az Ugron-párt első jelöltje Olay Szilárd volt, a kit azonban, noha felmutatta jelöltségét, nem jelölte senki, hanem Zomora Dániel alfalvi plébános jelöltetett, ki a választás előtt egy-két nappal lépett fel.

Kilencz óra előtt már megkezdődött a szavazás, mely két helyen volt, az elemi- és polgári iskola helyiségében. Az I-ső kiküldöttségnek elnök Mihály Ferencz, helyettese dr. Tiltscher Ede; jegyző Császár József, helyettese Gál Miklós volt; a II-ik kiküldöttségnek elnök Nagy Tamás, helyettese Puskás József, jegyző Csörgő Gyula, helyettese dr. Szini János volt. Mihály Ferencz, a választás elnöke, este tízedfél órakor hirdette ki az eredményt, mely szerint beadott 2097 érvényes szavazatot, ebből Lázár Menyhért 1155-öt, Zomora Dániel 942-öt kapván, 213 szavazattöbbséggel Lázár Menyhért szabadalvüparti-jelölt választatott meg képviselőnek.

Az eredményt egyik párt kitörő lelkesedéssel, zászlók lengetésével, a másik pedig a zászlók összegöngyölésével fogadta. Ugyanis az ellenzék is felvonult a kihirdetésre, mert a II-ik kiküldöttségnek az ellenzék egy csoportja szavazott utóljára, s itt többségre jutván, győztesnek hitte magát, mitsem tudván arról, hogy az I-ső kiküldöttségnek a szabadalvüpart folyton néhány száz szavazattal volt előnyben.

A győztes párt, élén a választás elnökével, a képviselő lakása elé vonult, hol az elnök szép és lelkes beszéd kíséretében átadta a mandátumot. A képviselő meghatóan köszöntö meg a bizalmat, s az őszinteség, igazság és jóakarát érzetétől sugárzó beszédben fejtette ki politikai elveit, részletesen nyilatkozva a főbb kérdések fölött. Mint eddig, ugy ezután is szent lesz előtte hazája, hite, s választóinak jobb jövője.

Ezekután még csak az lehet óhajtásunk, hogy a szivekben csillapodjék le a szenvedély, vessünk fátyolt az esetleges sérelmekre, mint testvérek és jó barátok találkozunk újra a békés egyetértésben és a békés munkálkodásban. Lett legyen a választási aktus tükör, melyben kiki megláthatta szebb és nemesebb vonásait, valamint foltjait is és közös akarattal, kölcsönös egyetértéssel legyünk azon, hogy kerületünk arczáról tűnjenek el a foltok.

A választás, a nagy izgalmak között is a legnagyobb rendben folyt, a mi a választás elnökének, Mihály Ferencznek köszönhető, kinek tapintatossága- és igazságosságáról a legnagyobb elismeréssel kell szólnunk.

Megnyitó beszéd.

— Tartotta Baka József, csik-szentgyörgyi kántor-tanító a kászón-alesiki jkór tanítóegyesületének 1896. okt. 22-én Kászón-Ujfaluban tartott rendes őszi gyűlésén. —

Mélyen tisztelt gyűlés!

Kedves pályatársaim!

Midőn Isten kegyelméből s az önök megtisztelő szives bizalmából szerencsés vagyok ezuttal már nyolczadizben jkörünk gyűlését megnyitani és tanácskozmányunkat vezethetni, önök közt vagyok és önök előtt állok szívem forró szeretetével, egész valóm kimondhatatlan ragaszkodásával és nagybecsülésével, mikkel önök irányában viseltem, s a mely érzelmekkel az emberi élet legnemesebb és leghasznosabb hivatása előtt meghajlok és fellelkesülök.

A nagy szünidő után újra összejöttünk kedves pályatársaim, mint az egyház hí fiai, tanítói, munkásai a haza nagy érdekében, hogy egymástól tanuljunk a mult tapasztalataiból; hogy rögzös, de mindig nemes pályánkra buzdítást merítsünk a jövőre, és hasznos eszmecsere alapján újabb irányelveket nyerjünk teendőinkben s rá mutassunk azon hiányokra is, melyek magasztos pályánkat oly annyira keserüvé s csaknem elviselhetetlenné teszik. —

Nekünk, különösen kath. néptanítóknak, anyagi állásunk, mint az ma már országosan elismert tény, — sopánkódás nélkül is — nagyon siralmas állapotban van. Igen; mert a ki közelebből is ismeri amaz izetlenségeket, kellemetlen sür-lódásokat, hogy többet ne mondjak, melyek éppen a terményekbeni fizetés miatt a szülők és tanítók között oly sürden mind idáig napi renden vannak, az még halleni sem akarhat a nép által való fizetésről.

Ezt igazolják a nyilvánosság elé hozott ama számtalan panaszok és életküzdelmek, melyeket minden jobb érzésű embernek szive mélyéből csak fájlalnia kell. Az eddigi hanyag s némelyek által oly csalárdul fizetett kepe, vagyis jobban mondva epe, oly siralmas képet tár a néptanítói állás elé,

hogy megrendül annak szive, lelke, ki ezt valaha szemlélni kénytelen volt; különösen ha tekintetbe veszi azt, hogy terméketlen esztendőben, — midőn egy kalongya gabona alig ad egy vékát — elvesztvén tanító jövedelmének csaknem egészen felét, nem pótolva sem a hitek, sem a hitközség által, sem pedig valamely kiegészítő alapból; pedig már régen elismert igazság az: hogy „mélto a munkás az ő bérére.“

Nem csoda tehát ilyen fizetés mellett, ha a falusi tanító tekintélye nemcsak a nagy tömegnél, de még olykor azok előtt sem respékáltatik kellő képpen, kik szeretik elmondani magukról, hogy ők a művelt közönség kiváló tagjai! s mert tán nád-rágot viselnek, azt hiszik, hogy ők más képességgel bírnak a tanítói hivatási szakmájában megitélni

De ha szorosán szemügyre vesszük ezeket, bátran elmondhatjuk az ilyenekről, hogy szellemi szegények, — mert a bár egy kissé is szakavatott egyének nem beszélnek fitymálva a tanítóról, annak tekintélyét uton-utfélen aláítani nem vakmerős-ködnék: Nem így van ez városban, hol a tanítók jól díjazvák vig kedvel és teljes odaadással végzik terhes kötelemüket s e mellett a helyi viszonyok is olyanok, hogy meglehetősen jövedelmi forrásaik vannak! Itt a tanítók jótékony cselekedése s a kényelmökre is pár forintot áldozhatnak! Itt van is ám tekintélye a tanítónak! Örömmel nyujt kezét neki a magasabb állásu polgári tisztviselő is, ki ekép a hozzá leereszkedett tisztviselőnek bizalmas barátjává leend!

Nem így van ez a rosszul díjazott s még nagyon sokszor abban is megkárosított falusi tanítóval. Nem elég, hogy nagyobb tömege, — a fúrfang száz — meg száz féle nemét kigondolva, szilkozódások, átkozódások között, — csalárdul fizet, — s a melynek egy bizonyos részét többrend-beli panassza, perlekedése után sem kaphatja meg; hanem ehhez még hozzá járul — mi pedig üdvös tanítói működésére igen zavarólag hat, hogy még az iskolában is majdnem az egész tanévén át háborgattatik a sok helyütt már szokássá vált rendetlen kepefizetés által. Nem siralmas állapot-e ez? Hát ha öreg napjainkra gondolunk, mi kik egyszerűs-mind kántorok is vagyunk, mint tanítók egy kis nyugdíjt élvezhetünk, de mint kántorok szó nélkül, mint kihasznált hangszert eldobatunk. Hát ez jövőre is nem siralmas állapot?

(Vége köv.)

Meghívó.

A csikmegyei hiv. tanítótestület csiki járás-köre folyó évi november 7-én Csik-Ajnádon tartja meg rendes őszi közgyűlését a következő tárgyszorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése.
3. Elnöki jelentések.
4. A gyakorlati tanítások megbirálása.
5. Emlékbeszéd Kókai István elhunyt tag-társ felett. Irta és felolvassa: Kertész István.
6. A „Gönczy-egyesület“ által kiadott „Filyéres füzetek“ ismertetése Lakatos Mihály által.
7. „A nemzetgazdaságtan köréből.“ Irta és felolvassa: Barabás Béla.
8. Indítványok.

A gyűlést követő napon, azaz november hó 8-án kirándulás tervezetik az épülő vasut megtekintésére; a kik a kiránduláson részt venni akarnak, egy levelező-lapon értesítsék Buzás János csikajnádi kolléga urat, kinél közeledre is alá lehet iratkozni.

A gyűlés megkezdése előtt 8—9 óráig gyakorlati tanítást tartanak Buzás János és Szőke Márton csikajnádi tanítók.

A tagdíj-hátralékot és a folyó évi tagságdíjat sziveskedjenek a gyűlés alkalmával kiegyenliteni.

A gyűlésre a járáskör t. tagjait és a tan-ügybarátokat ezen uton is tisztelettel meghívjuk. Csik-Szereda, 1896. október 31-én.

Lakatos Mihály,
elnök.

László Péter,
jegyző.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Eljegyzés.** Antal József csik-szentimrei lakos, nyugalmazott telekkönyvvezető kedves leányát Iduskát, mult hó 28-én eljegyezte Weszelowaszky Vilmos.

— **Uj anyakönyvvezető.** A belügy-miniszter a csikrákosi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Cs ed ő Domokos körjegyzőt nevezte ki.

— **Hymen.** Mult hó 26-án tartotta menyegzőjét szilágycsehi Lőrinczy Miklós paptelki birtokos — Lőrinczy Ferenc szilágycsehi orvos fia —

Lakatos Annikával, Lakatos Izra csiksomlyói tanító, képezési tanár leányával Deesen, dr. Miklóssy József, a menyasszony nagybátyja házában. A násznagyti tisztelet csiklázárfalvi dr. Miklóssy József és neje sékelyvásárhelyi Egyed Ilonka viselték. A rokonnok részéről résztvettek a menyegzőn Miklóssy József ny. törvényszéki bíró, a menyasszony nagybátyja, Dragoi Léviasszón Miklóssy Anna p. ü. főbiztos neje, s Lakatos Izra mint örömapa, továbbá a másik örömapa Lőrinczy Ferencz, töröklalvi Török Józsefné, Török József volt szolnokdobokamegyei alispán özvegye, s a vőlegény számos rokona. — A menyegző után az új pár a vőlegény paptelki (szolnokdobokamegyei) birtokára utazott.

— **A kegyelet ünnepe.** Folyó hó 1-én a halottak estélyét városunkban is a szokásos kegyelettel ülték meg. A sirokat rendbe hozták, zöld galyakkal és koszorúkkal felékesítették s a szerettség beáltával sok száz gyertya és lámpafény tolmácsolta az elhunyt kedvesek iránt az emlékezetnek a jók és kegyesek szívében a soba ki nem alvó tüzt. A sírhantok között nagy közönség járkált és kellő megindulással hallgatta a sírok előtt végzett megható egyházi szertartást. F. hó 2-án d. e. a hívők nagy számban látogatták a templomot.

— **A csikszeredei Oltár-egyesület f. évi október hó 25-én megtartotta első rendezte nagygyűlését.** Hogy mily lelkes örömmel csoportosulnak a kibontott szent lobogó körül a jámbor csiki nők, annak ez alkalommal fényes bizonyosságát láttuk. A polgári leányiskola nagytermében az egyesület tagjai majdnem teljes számban megjelentek, s öröm volt látni, mint versenyeznek abban az előkelő hölgyek az egyszerű polgári asszonyokkal, hogy minél több üdvös teendőt vállaljanak magukra az egyet felvirágoztatása érdekében. Fokozta természetesen a lelkesedést az általános szeretett és tisztelt elnökeknek nyújas megleghangu megnyitója és titkári jelentés. A nagyszámú indítványok példás egyetértéssel oldottak meg. Megalakultak a kisebb bizottságok, s a választmányi tagok száma 25-ről 30-ra egészítették ki, továbbá kitűzték az első közös imnapot november 5-re, mely napon reggel 8 órakor ünnepléses isteni tisztelet tartatik s a legmegtisztosabb Oltárszentség egész nap ki lesz téve imádságra. Legyen áldás a kedves új egyesületen mely hitszegény napjainkban, mint egy télderekn nyíló virág gyönyörködötti és lelkesíti a hívőknek már-már csüggedni kezdő szíveit. De legyen áldás azokon is kik a szép eszmét megpendítették s s annak kivitelén annyit fáradoztak.

— **A kiállítási székelház sorsa.** A vármegye által 4000 frtot meghaladó költséggel épített kiállítási székelház és mellék épületeinek több felől jelentkezett vevője, de valamennyi 100—300 frt között váltakozó potomárt ígért, mit a vármegye alispánjának tekinteten kívül kellett hagynia. Most miután a kiállítás bezárattott, néhány a jelzett épületek viaszszállításával újabb költségek nehezdedjenek a vármegye magán pénztárára, a kiállítási igazgatóság közvetítésével megajánlott 450 frt vételárba a vármegye alispánja beleegyezését adta. A felszereléseket — mint már arról korábban is említett tettünk — a törvényhatóság a magyar nemzeti múzeumnak engedte át.

— **Az ezredéves kiállítás berekesztése.** A magyar állam kulturai és közgazdasági előhaladását s így tekintélyét a külföld előtt oly szép színben bemutatott országos kiállítás mai nappal bezárattott. Est megelőzőleg Ő felsége a mi szeretett apostoli királyunk levelét irt a magyar miniszter elnökhöz, s ennek útján az egész nemzethez s abban történelmi jelentőségű szavakkal kapcsolta össze a nemzet előretörésvő becsúgyát s a korona dicsőségét szent harmóniába. Szébb befejezése a millenniumnak nem lehetett, mint a trónról elhangzott szavak, melyekben magát, mint a magyar történelmi jog őrá, az ország széthúzó elemeinek ellenében szoidárisnak nyilvánítja a magyar nemzet boldogulását előmozdító törekvésekkel, s a melyekben kijelentette a „valódi öröm és megelégedés” hangján, hogy a tapasztalt rajongó szeretet s a „Személye és Háza” iránt való hűségos ragaaskodás az ő szemében is az állam legszilárdabb alapja lévén, az ily érzelmeiktől áthatott s királyával egyetértő nemzet bizvást a legjobb reményekkel tekint a jövő ezred felé.

— **Az országos választások eredménye.** Az utóbbi választások történetében páratlan eredményre végződött a lefolyt képviselőválasztás. A liberális-párt oly tömör phallankszban vonulhat be a képviselőházba, minővel az egyházpolitikai törvényjavaslat napirendre kerülése előtt nem dicsékedhetett. Az ellenzéki-pártok — a Kossuth Ferencz pártját kivéve — szörnyen szétmorzsolódtak, s nevezetesen az Ugron-féle fraktió oly száma zsugorodott össze, hogy mint külön pártnak fennállása lehetetlené vált főként azért, mert a harezban elvesztette vezérét, Ugron Gábort, alelnökeit: Barta Miklóst s Kun Miklóst és elnökét: Szederkényi Nándort. — A számarányt következő adatok tüntetik elő, melyek a három első nap választási eredményét foglalják magukban. Megválasztott: szabadelvűpárti 266, Kossuth-párti 43., nemzeti párti 33., néppárti 17., Ugron-párti 11., pártunkivüli 10 képviselő. Pótválasztás lesz 8., kettős választás 3., elhalasztott választás 1 kerületben.

— **Erdőégés.** Napok óta ég a Szentgyörgy- és Bánkfalva községeknek Romániával határos erdeje, valamint a csobányosi erdőipar-társaság erdeje is. Az érdekelt községek lakóit a vármegye alispánja kirendelte az erdőoltásra, de a vastagon álló korhadat anyag miatt a tűz a kiszáradt földben harapódzik tovább. A lakosság egyrésze örvend a megégett fának, szaporodik a kiérősítésre alkalmas veszendő fa, miért az oltás nem foly kellő eréllyel.

— **Gyilkossági kísérlet.** Megdöbbenő emberölési kísérlet követtetett el Csik-Taploczán mult hó 28-án, vagyis a választások előestéjén, mely nem állott összeköttetésben a választási izgalommal, hanem inkább magánbosszúnak volt a folyamánya. Ugyanis Holló Péter taploczai lakos egy másik emberrel szóvitába elegyedett, mit megalivalva Györpál Lajos bíró, figyelmeztette őket a békeségre és csendességre. Ezen incidens után a bíró a szobából kiindult, s midőn a tornáczajtón kiakart lépni, Holló Péternek Albert nevű 17 éves fia azon hiszemben, hogy az apjával veszekedő egyén jön kifelé, egy hosszú bicskával mellbe döfte. — A gyilkos a börtönben várja gaztettének jutalmát, az ártatlanul megsebzett bíró pedig élethalál közt lebeg.

— **Véletlen halál.** Kasza András csikszentgyörgyi lakos a néhai Kasza Imre körjegyző örököse okt. 30-án az erdőn tőkefa-vontatás közben a tőke alá került és 31-én délután halva találták, a fa a gyomrán feküdt.

— **Tűzeset.** Csik-Bánkfalván október 30-ára virradólag a Balázs Péter szalmája, a mely a csűr és ház közé volt rakva, meggyulladt, s háza, csüre és sütőháza egyidejűleg lett a lángok martalékává. A jómódú gazdaembernek mindene megsemmisült, s 60 frt pénzből 10 frt ezüstpénze maradt meg, s ebből is egy összeolvadt.

— **Egy ember agyonvérese.** Csik-Del-nén történt ez a véres tragédia, a mi a legmélyebb sajnálatot és megdöbbenést idézte elő a községben és vidéken, minthogy oly ember életét oltotta ki egy, az emberi érzésből kivetkőzött szuhancz, kit mint értelmes, józan és takarékos egyént mindenki tisztelt és szeretett. — Ugyancsak mult hó 28-án este Delne község választópolgárainak jó nagy része odavaló Benő Dénes házában, minden legkisebb szóbeli összekocczanás nélkül, bor mellett ülve, a választási előkészületeket beszélték meg. Időközben Birta Alajos természetes dolgát végzendő, kiment a házból. Kis idő múlva egy gyerek azon kijelentéssel ment be a házba, hogy az udvaron lévő farakás előtt egy ember fekszik, a kit felkölteni nem tudott. Erre több ember az udvarra rohant, s rémülten tapasztalták, hogy a mozdulatlan egyén Birta Alajos, kinek egyik szeme kivan ütve, koponyacsontja pedig betörve és meghalva van. A gyorsan értesített caendőrségnek sikerült csakhamar nyomra akadni, s a tettest, odavaló Guccuj János 21 éves legény személyében felfedezni, s apjával és Ladó János gyanúsítottal együtt letartóztatni, ki a fogházban várja ocsmány tetteinek méltó büntetését. A mint állítják, Guccuj borzasztó tettét 7 frt cselédberhátrálás miatt követte volna el, melylyel neki Birta Alajos nála való szolgálati idejéből tartozik és pedig a Ladó János felbízottására.

— **Pusztaszer romjai feliratát viseli a most megjelent „Magyarország a millennium idejében” című díszmű 4. füzetének első lapján ta-**

lálható remek kivitelű kép. Pusztaszer, honfoglaló őseink első országgyűlésének helye, nagyon virágzó népes község volt, a hol legelső királyaink valamelyike templomot építtetett. E templom körülbelül 500 évig állhatott fenn s 1556 óta, a midőn török csapatok feldúltak, csak a romok merednek ég felé, daczolva a századok viharával. E romnak művészi kivitelű reprodukciója van a füzetben bemutatva. A füzet folytatólagos képei a következők: A király a Ludovicumban. A királyi vár alapkövetétele. Czigánytábor a kiállításán. Óshalászi kiállítás. Korzó, szökőkút, iparesarnok. Pusztaszer és az aranykönyv pavillonja. Közlekedésügyi esarnok. Ós-Budavára: a mecsai, királypavillon, a bazar, a kiállításhoz vezető hid. Széchenyi-tér Pécsét. Kiállítási képek: A „Dynamit Nobel” pavillonja. A pozsonyi dynamit és löporgyár, Brachfeld Szigrid és fia kiállítása. Lord és társa czégg pavillonja. Ehhez hasonló díszmű ilyen tartalommal hazánkban még nem jelent meg, s így a legjobban ajánlhatjuk olvasóinknak. A mű 6 füzetből fog állani. Minden egyes füzet ára 40 kr. Kapható minden budapesti és vidéki könyvkereskedésben; megrendelhető a kiadóhivatalban Budapestben, VI., Teréz-körut 8. főemelet (Kunossy Vilmos és Fia műintézetében).

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR.

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Csiki Lapok” idej, 42-ik számában közölte, hogy a gyergyói községek határaiban a drótféreg mily károkat tesz az őszi vetésekben. Én ezen rovarokból néhány példányt jelentésemmel betérjésztettem a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszteriumhoz, a honnan áttétetett a m. kir. állami rovarani állomáshoz, az innen nyert értesítés szerint ez a hernyó nem drótféreg, hanem a bagolypille (Agrotis segetum) ülezája, a mi még sokkal kártékonyabb, mint a drótféreg: — erre nézve nem mulaszthatom el az azok elleni védekezésre a m. kir. rovarani állomástól vett utmutatást rövid kivonatban közölni:

A vetési bagolypille (Agrotis segetum Schiff) hernyója az őszi- és tavaszi vetésekben jelentékeny károkat szokott okozni. Kártékonyága annál jelentékenyebb, mert e falánk természetű hernyó majdnem valamennyi kultivált gazdasági növényre táplálkozik és elszaporodhatik annyira, hogy egyes helyeken tönkretelheti az összes kultivált növényzetet.

A vetési bagolypille hernyójának jellemző színű talán azt lehetne mondani, hogy az földszürke, némi zöld árnyalattal. Van azonban barna és sötétszürke színű változata is. Felülete kifejlett korában csupasz. Teste olyan, mintha fel volna puffadva és körülbelül olyan vastag, mint a libatoll szára, de eleje és vége felé némileg vékonyul, a fej két oldali hátsó része fekete, sötétebb foltjai kivált az előrehúzódó és elágazó két fekete vonal között van két V alakjában összehő fehér esik is; mely aztán a nyakpáizson továbbvonul és V alakot nyer. A hernyó háta közepén egy sötétebb vonal látható, mely mintegy folytatás az elébb említett fehér V-nak és nem más, mint a hernyónak a bőrén átlátszó főere.

E vonal, vagyis főer mellett van minden testszelvényen négy sötét pont: amde ezek a pontok ritkán vehetők ki jól és legkevésbé a sötét színű példányoknál. A hernyó hási oldala világosabb színű, mint az állat felső része.

A vetési bagolypille hernyója 16 lábú.

Fejlődésének első hat hetében csak igen nehezen neveledik, aránylag keveset is eszik és jelenlétét meg a megrágot növény sem árulja el. De ha megnőtt, akkor falánkcsága nem ismer határt és ha számuk jelentékeny, holdakat letarol holdak után. Nem válogat a növényben: rozs, buza, árpa, zab, takarmány és czukorrépa levele, még gumója is, tavasszal burgonya, dohánypalánta, nyáron káposzta, saláta, hagyma, borsó, spinót, retek, sárgarépa, karórépa, olaszkáposzta, mind áldozatul esik.

Pusztító munkáját csak éjjel végzi, nappal a megrágot növény tövéhez húzódik, apróbb földi rögök, kövek, növényi hulladékok alá, vagy ha a föld porhanyós, két-három centiméter mélyre a földbe bujik, hol a nap fénye ellen védve van. Pusztítása közben vándorol és ma ezt, holnap azt a növényt támadja meg. Ugyátszik, hogy a nappali pihenőhelyét mindig, vagy legalább hosszabb ideig egy és ugyanazon a helyen keresi. Néha azonban el sem hagyja a kikezdett növényt: hogyha pl. a takarmányrépában egy kis lyukat kirágott, e lyukban benne marad nappal is.

A falása október közepéig, vagy végéig tart, enyhe időjárás esetén azonban még tovább is. Akkor aztán ellomhul és mert a téli hideg is közeleg, a pusztítást abbahagyja; 12—15 centiméter mélyre a földbe vonul, hol kerekded, vagy tojásalaku fészket készít és abba összekunorodva tölti el a telet.

Tavasszal, melegebb áprilisi napokon, mikor a tenyészet ismét felébredőfélben van, felébred a bagolypille hernyója is. Így tehát a károsítás folytatása bekövetkezik és be is következik, tavasszal is és eltarthat kisebb-nagyobb változatossággal májustól júniusig.

Utolsó vedlése után, ha a hernyó már eleget falt, eltűnik, a földbe húzódik njra. Akkor a földben ismét mintegy 10-15 cztmr. mélyen kis odut készít, hol vörhenyes színű hábbá alakul át.

A báb rendszeren négy hétig vesztegel a földben és csak aztán kell ki belőle a pille.

E pille éjjel párzik és petéit lecsüngő levelekre, földön levő gazokra, sőt növényhulladékokra és magára a földre is rakja.

Tíz-tizenöt nap múlva kikel belőlük a hernyó.

A vetési bagoly-pille hernyója a mezőgazdaság legnagyobb ellensége, de kártételeit a gazda csak ősz felé veszi észre. Leginkább a meleg- és porhanyós talajt kedveli és abban a vetéseket olykor már augusztusban is kikezdi, de pusztításának legnagyobb mértékét szeptember havában és október elején fejt ki: akkor lerágja a vetés földfeletti részét és megeszi még annak a gyökerét is. Kártétele nemcsak egy-két holdra terjed ki, hanem megsemmisítheti az a holdak százeit is. Habár e hernyónak sok állati ellensége van, ezek mégsem bírnak rajta mindig annyira erőt venni, hogy kártételeit megakadályozzuk: ilyenkor magának a gazdának is hozzá kell látni a védekezéshez.

E végből szükséges először, hogy nyáron át, mikor a vetési bagoly-pille röpöködik, földjén és megyén a gazda semmi gazos, gyomos részeket meg ne tűrjön. A pille ilyen helyeken tudja petéit és itt kelnek ki az apró hernyók is. Ennek megakadályozása végett az ilyen gyomos helyeket nem szabad meghagyni, hanem föl kell szántani. Az ugarokra pedig sertéseket kell hajtani, melyek a hernyókat kiturják és felfalják.

A fő az, hogy az őszi vetés, földje és a hozzá közeledő részek a vetés előtt hosszabb ideig tiszták legyenek.

A hernyók számát szedéssel is lehet apasztani, de ez inkább csak akkor lehetséges, ha a hernyó kis számmal, vagy csak foltonként, például dohányföldeken mutatkozik. Az ilyen szedési munkát gyerkekre és asszonyokra is lehet bízni, csak meg kell nekik mutatni, hogy hol tartózkodik és milyen színű a hernyó. Fel kell keresni a nappali tartózkodási helyét is, a mely rendszeren a megrágott növényhez közel van, vagy éppen annak a tővében.

A szedést meg lehet könnyíteni azzal is, hogy a megtámadott növények közé apróbb köveket, vagy félig hervadt gyomot dobunk, a hernyó akkor inkább ezek alatt húzódik meg és nem vonul a földbe. E kített köveket és gazokat aztán meg kell reggelenként vizsgálni és az ott talált hernyókat megsemmisíteni.

Ezt a hernyót éjjel is lehet szedni és pedig úgy, hogy a megrágott helyeket a szedőmunkások késő este, vagy éjjel lámpával járják és a falatozó hernyókat a növényekről leszedik.

Ugyanek az így kell eljárni tavasszal is, a tavaszi vetemény földje szintén tiszta legyen. A hol pedig répáról van szó, ezt korán kell vetni és tiltani, hogy jókor megerősödjék.

A tisztántartott földben nem szaporodik el a hernyó. De szükséges, hogy az irtást ne csak egyesek végezzék: a siker csak akkor teljes, ha az érdekelt gazdák együttesen közreműködnek, mert különben a hernyók egyik földről a másikra húzódnak át.

Deér Venczel,
áll. gazd. tudósító.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. BOCSKOR BÉLA.
FŐMUNKATÁRS GYERGYÓBAN:
VÉRTES LAJOS.
KIADÓ- és LAPTULAJDONOS:
GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

Hirdetmény.

Alantirt intézet igazgatósága — alapszabályának 11 § 2-ik bekezdése értelmében — közli, hogy a betétek után eddig fizetett 6 százalékos kamatot a jövő 1897. év január hó első napjától kezdődőleg 5 százalékosban állapította meg. — azonban olyan betétekre nézve, melyek 3 évig kötelezőleg benulagytak. — s ez iránt a tulajdonos folyó évi december hó 25-éig betéti könyvecskéjének bemutatása mellett nyilatkozatot ad. — a régi 6 százalékos kamat változatlanul fennhagyatik, — ennek hiányában mint egyszerű betét 5 százalékos kamattal fog kezeltetni.

Gyergyó-Tölgyesen, 1896. évi október hó 20-án.

Jelzálog Hitelbank
részvénytársaság.

2-3 Ifj. Török Antal, vezérigazgató.

Sz. 10114—1896 ai.

Pályázati hirdetmény.

Csik-Szereda rendezett tanácsu városban az 1000 frt évi fizetéssel javadalmazott polgármesteri állás — lemondás folytán — türesedésbe jövén; felkérem mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 5-ik §. VII. pontja utasításához képest felszerelt pályázati kéréseiket hozzám jövő november hó 10-éig nyújtsák be.

Csik-Szereda, 1896. október hó 21-én.

Beeze Antal,
alispán.

2-2

184
1896 sz.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a magas kincstár tulajdonát képező a csik-gyimesi belépő-állomás raktárán levő, s az azoknak idejében létesített határszéli őrkunyhók kiegészítéséül szolgáló felszerelési tárgyak, nevezetesen 77 téli pokrócz, 77 nyári pokrócz, 77 szalmazsák, 77 szalmapárna, 14 fehér fenyőfa pad, 7 fegyverállvány, 7 cseber fenyőfából, 7 kártya fenyőfából, 7 fűrész, rúrával, 7 függő lámpa, 7 fejsze, 7 vashorog, 7 ivókanna bádógból, 7 személtapát és 154 vászonlepedő, a nagyméltóságú földműveléstudományi magyar kir. miniszter urnak folyó évi augusztus hó 6-án 42.211—III/1. szám alatt kelt magas rendelete folytán **folyó évi november hó 22-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a belépő állomás vezetői-lak udvarán nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek a vételár azonnali lefizetése mellett el fog adatni.**

Az árverési feltételek iránt érdeklődők forduljanak a belépő-állomás vezetőjéhez, kintől a hivatalos órák alatt kellő felvilágosítást nyernek.

Csik-Gyimes, 1896. október hó 4-én.

Gelenesér Gyula,
belépő állomásvezető.

1-2

Egy szerény, szorgalmas, jó detailista (keresztény) vegyes kereskedő-segéd 19-23 éves alkalmazást nyer **KRAUSZ MIHÁLY** cégnél december 15-ére Csik-Sztdomokoson.

Köhögés,

rekedtség és elnyájkasodás ellen legjobb hatásu szer a **RÉTHY-féle**

Pemetefü-cukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 krért bérmentve küld

Réthy Béla, gyógyszerész
Békés-Csabán.

Kapható Csik-Szeredában: Gözsy Árpád,
Gyergyó-Alfaluban: Voith Ferencz gyógyszerész uraknál.

1-5

Hirdetmény.

Van szerencsénk becses tudomására hozni a t. közönségnek, miszerint a legjobb minőségűnek bizonyult **brassói portland cement** gyári raktárunkat Gyergyó részére kizárólagosan

KERESZTES GERŐ

cégnél Gyergyó-Szentmiklóson állítottuk fel.

Zsákonkénti vitelnél 100 kl. ára — illető cégnél — 5 frt 20 kr.

10--10 Tisztelettel

Brassói portland-cement gyár
Argelle, Hock, Kugler és Paul Brassó.

Képviseleségek

és

ügynökségek

törvényesen megengedett

SORSJEGYEKNEK

havi részletfizetésre való eladására

betölthetők egy elsőrangú banknál (részvénytársaság) magas jutalék és fixum mellett.

Ajánlatok „Kiváló erő” jelige alatt

ECKSTEIN BERNÁT

hirdetési irodájába 3-3

Budapest, Fürdő-utca 4. sz. intézendők.

MÉLIK ANTAL cég Gyergyó-Ditróban.

Szerencsém van a n. é. közönségnek szives tudomására juttatni, hogy tizleti raktáromat a kereslet kívánalmai szerint újabbán lehető leggazdagabban rendeztem be s ezentul még dusabb választékban kaphatók nálam igen jutányos áron a legkitűnőbb cikkek u. m.

Kartonok	méterenként	20 krtól 40 krig.
Mosó parkettek	"	25 50 "
Női ruhaszövetek	"	50 2 frtig.
Hárászkendők darabonként	"	50 5 "
Posztókendők.		

Továbbá szintén nagyon dus választékban vannak készletben:

Női felsők és legujabb divatu diszkalapok, férfi kalapok, nyakkendők, ingek valamint női és férfi czipők, s mindenféle rövidáru.

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan foganatosítottak.

Női szövetmintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Koporsó-raktáromat szintén nagyobbítottam.

Raktáron tartok nagy számban különféle fa- és érczkoporsókat, temetési szereket, u. m. szemfedeleket, lepedőket, sirkoszorukat, szalagokat stb.

Festett fakoporsó ára 4 frtől 30 frtig.

Gyergyó-Ditró, 1896. október hó.

Hazaflis tisztelettel

MÉLIK ANTAL,
kereskedő.

2-3